

OKTOBER

10

2011

UDDANNELSESBLADET

Ordblinde
*finder vejen videre
på VUC*

**De nye
ORDFØRERE**

Diplomuddannelse
rykker erhvervsskolelærerne

SPARERÅD I EN KRISETID

***Jeg skal lære de
unge at gå i skole***

OLE FALBORG, VUC-LÆRER

Ordblind

finder vejen videre på VUC

{ AF HEIDI KVISTGAARD GÜTTLER }

Et projekt på VUC Hvidovre-Amager har trods alle odds fået voksne ordblind til at læse så godt, at to ud af tre gennemførte almen voksenuddannelse med karakterer på landsgennemsnittet.

Fiasko. Det er, hvad vejen gennem folkeskolen var for den gruppe voksne ordblind, som deltog i forsøgsprojektet "Veje Videre" på VUC Hvidovre-Amager.

Projektet, som kørte over to år, blev støttet af Region Hovedstaden, og resultaterne var fremragende. Ud af de 50 unge, som deltog, havde kun enkelte gennemført folkeskolens afgangsprøve – med et meget dårligt resultat.

Efter særligt tilrettelagt undervisning med intens it-hjælp, vejledning og små klassekvotienter gennemførte 65 procent af deltagerne – og to ud af tre tog uddannelsen med karakterer på niveau med landsgennemsnittet.

Projektet er slut, men erfaringerne, principperne og succeserne er taget med på de nuværende Veje Videre-hold, som i let forandret form grundet de manglende støttekroner fortsat kører på VUC på Amager.

Det handler om selvtillid

Men hvad kan VUC, som folkeskolen ikke kunne?

Det har ordblindelærer Helen Andersen et bud på. Hun har været med, fra projektet startede, og hun underviser stadig ordblind på Veje Videre-holdene.

- Det handler primært om at give dem selvtillid. De ordblind, vi møder, er typisk ikke "bare" ordblind, men har generelt en hel pakke andre problemer med sig. For eksempel ADHD, autisme, misbrug eller andre indlæringsproblemer plus ordblindheden. Det er en gruppe med massive problemer – og det underbygger ikke ligefrem selvtilliden.

Det gør Helen Andersen og hendes kolleger til gengæld. Det handler om at dele læse- og skriveprocessen op i meget små portioner, fokusere på det, der er rigtigt, og give masser af respons.

Ingen røde rettelser

- Vi retter ikke med røde kuglepenne. Og vi retter slet ikke det hele. Vi fokuserer på det, som er godt. "Det er godt, at du overhovedet afleverer", eller "Det er godt, du tør gå op til tavlen". Så kan man langsomt tilføje et "Og det vil også være godt, hvis du

...". I første omgang handler det måske om i det hele taget at få kendskab til bogstavers lyde, at forstå, hvordan et ord er bygget op, og at kunne skrive en sætning eller sætte et punktum.

- På grund af støtten fra computeren, os og en erkendelse af at kunne mere og mere oplever de pludselig, at de kan skrive en hel side. Det er en kæmpe aha-oplevelse for dem, som ofte har været helt hægtet af i folkeskolen.

Struktur, gentagelse, tålmodighed, it-støtteprogrammer og mindre klasser er kodeordene i succesen. Men derudover mener Helen Andersen også, at det gør en stor forskel, at undervisningen foregår på et særligt hold for ordblind. Kursisterne er i samme situation – og det støtter dem i at turde dumme sig.

Ordblindhed forsvundet i andre problemer

Det har overrasket Helen Andersen og de andre lærere på forløbene, at den "pakke" af problemer, som mange af kursisterne havde med sig, var så massiv. Det er hor-

”Jeg er nødt til at lære de unge selv at tage ansvar”

Lærerrollen er en anden nu, end da Ole Falborg startede sin VUC-karriere for en generation siden. Der er kommet flere meget unge voksne, og det kræver noget andet af matematiklæreren.

{ AF HEIDI KVISTGAARD GÜTTLER – FOTO: SINE FIIG }

- Se, jeg har printet en mail ud og taget med, siger Ole Falborg. Han underviser på VUC Hvidovre-Amagers afdeling på Amager. Det har han gjort siden 1976, og han har både været vejleder og undervist i matematik og edb.

End ikke en alvorlig sygdom kunne holde ham væk. Nu er han ansat i et fleksjob på nedsat tid, hvor han underviser ordblinde i matematik og hjælper til i centrets lektieværksted.

Mailen, som Ole Falborg viser frem, er fra Lene – en tidligere kursist. Hun har gjort karriere og har efter en årrække følt behov

for at sende Ole Falborg en besked: ”Det var dig, der sparkede mig i gang, og det vil jeg bare gerne sig tak for,” står der i mailen.

- Det er jo det, der er så fantastisk ved voksenundervisning. Når man er med til, at folk opdager, at de kan meget mere, end de troede, siger Ole Falborg.

Gennem sine mange år på skolen har han dog set færre og færre voksne som Lene: dem, der havde mistet jobbet, og kom supermotiverede på VUC med et kæmpe potentiale for at lære. Gennem de seneste 10 år har Ole Falborg i stedet oplevet, at der er kommet flere og flere yngre kursister.

- Tidligere var kursisterne mere modne og i hovedtræk omkring 30 år. Nu er der sket en stor aldersmæssig udvikling, så vi efterhånden har flest omkring 18 år. Det giver en anden undervisningssituation, for mange af dem har slet ikke prøvet at være på arbejdsmarkedet, siger han.

Det giver nye udfordringer som lærer.

Mere løftet pegefing

Kursisterne er blevet mere umodne, og Ole Falborg er blevet mere opdragende i sin undervisning, end han tidligere havde behov for at være.

- Jeg skal i højere grad fortælle dem, hvad de skal. Husk nu det papir, husk nu at lave dine lektier. Jeg kan godt være nødt til at løfte den moralske pegefing. Jeg skal lære dem at gå i skole, og jeg er tit nødt til at sætte en social dagsorden. Fortælle at de ikke må være på Facebook eller surfe

på nettet, mens jeg underviser. Den slags.

- Jeg er nødt til at lære dem selv at tage ansvar for deres læring. For eksempel regner de med, at hvis jeg accepterer, at de er fraværende, så er det godt nok. De forstår ikke, at det er deres eget ansvar, at de får samlet op på det, de gik glip af. At de selv har ansvar for at lære pensum, og at de ellers får et problem til den afsluttende prøve. Dem har vi virkelig nogle stykker af – og de tager tid.

Kursisterne er ikke kun blevet yngre. Mange af dem er også fagligt meget svage.

- Der er blevet en markant større ”rest-gruppe” fra folkeskolen. De har formelt en

”

KAN JEG FÅ KURSISTER TIL AT TAGE EN NIENDE KLASSE, SÅ DE FÅR PEJLING OG KOMMER I GANG, HAR JEG SPARET SAMFUNDET FOR MILLIONER AF KRONER.

OLE FALBORG

niende klasse, men ikke reelt. Man har ladet dem passe sig selv. Og nu mangler de helt basale færdigheder. Det er et svigt. Og det er mere og mere blevet vores opgave at samle dem op, mener matematiklæreren.

Pejlingspunktet er vendepunktet

Ole Falborg klandrer ikke kursisterne. De er ”bare unge”.

- De er ikke nået dertil i deres liv, hvor de ”tager retning”. Jeg synes, det er forkert at sige, at kursisterne er blevet dårligere. Der er andre omstændigheder. Og de er blevet yngre. Derfor tager det altså længere tid, inden de når det pejlingspunkt, hvor de ser en retning i deres liv og selv tager ansvar. Når de først beslutter sig for at ville, så kan de. Det handler om pejlingspunktet, mener han.

Det fælles og det forskellige

Uddannelsesforbundets medlemmer er kokke, murere, folkeskolelærere, akademikere eller noget helt andet.

De underviser, vejleder eller arbejder med andet på tekniske skoler, sprogcentre, VUC, AMU-centre, produktions-skoler, daghøjskoler, ungdomsskoler, aftenskoler, jobcentre eller andre steder.

I en serie arbejdsportrætter præsenterer Uddannelsesbladet nogle af Uddannelsesforbundets medlemmer for at vise mangfoldigheden – og det, der måske er fælles.

Jeg skal i højere grad lære de unge at gå i skole, siger VUC-lærer Ole Falborg.

Den erfarne VUC-lærer mener, at respekt, tillid og ligeværdighed er ingredienser i opskriften på, hvordan man som lærer skubber på en positiv udvikling hos kursisten. Sammen med de små sejre.

- De skal føle sig godt tilpas, og det handler om, hvordan man er sammen med dem socialt. Og så tror jeg, kodeordet er at tilpasse undervisningen efter det niveau, de er på, så de opdager, at de faktisk godt kan. De har fået så mange nederlag i folkeskolen.

- Nogle af dem, som starter, er virkelig svage. De kan måske ikke engang kende forskel på 67 og 76. Og så må man jo starte dér frem for at tage udgangspunkt i de fine ord i bekendtgørelserne. Selvfølgelig er der grænser for, hvor længe jeg kan blive dér, men så må man gå videre og gå tilbage efter noget tid. Det er to skridt frem og ét tilbage og så håbe, at det sidder der, når vi når eksamen.

”Jeg sparer samfundet for millioner”

Matematiklæreren er efter en generation i jobbet stadig glad for arbejdet.

- Jeg synes jo, det er verdens vigtigste undervisning. Kan jeg få kursister til at tage en niende klasse, som gør, at de får pejling og kommer i gang, så har jeg sparet samfundet for millioner af kroner. Når vi dem ikke, koster det virkelig samfundet. Det er jo en social del, der skal brydes. Det er der intet nyt i – men det er stadig lige væsentligt, mener Ole Falborg. Måske endnu mere væsentligt nu end nogensinde før.

- De dage, hvor man så en annonce med ”Rask mand søges til forefaldende arbejde”, de er væk. Der er ingen ufaglærte job tilbage. Og hvor skal de så gå hen, dem med meget dårlige faglige forudsætninger? spørger VUC-læreren.

Det banker på døren.

- Er det her studieværkstedet, hvor man kan få hjælp til matematik? spørger en ung pige.

- Jeg har fået den her opgave for til på mandag, og jeg aner ikke en skid, hvad jeg laver. Jeg må ærligt indrømme, at jeg er lidt i panik ...

- Det tager vi stille og roligt. Har du en lommeregner med?

Ole Falborg er igen i gang med at hjælpe en kursist med at finde pejlingspunktet. ✨

